

Volvo Sugga commando- en radioauto TP21

'Speelgoed voor grote j

EIGENLIJK WAS GERARD NASEMAN HELEMAAL NIET VAN PLAN OM NOG EEN MILITAIR VOERTUIG TE KOPEN. DE EENS VERSTOKTE VERZAMELAAR ZOCHT OP INTERNET EEN LEUKE TWEEDEHANDS MIDDENKLASSER. TOT ZIJN OOG VIEL OP EEN VOLVO SUGGA COMMANDO- EN RADIOAUTO TP21 UIT 1957. 'IK GING GELIJK VOOR DE BIJL. DIE WAGEN IS ZO BIJZONDER DAT IK HEM NIET KON LATEN STAAN.'

De Sugga van de Noor Morten Synsteliën is volledig "operationeel".

Deze digitale ontmoeting was voor Naseman uit Houthem – in de buurt van het Limburgse Valkenburg – een hernieuwde kennismaking met de Zweedse terreinwagens. Jaren geleden stond hij op een treffen van oud legervoertuigen al oog in oog met de Volvo RAPTGB (RadioPersonTerränGBil) 915. 'Dit wekte gelijk mijn belangstelling. Ik dacht, hé, wat is dit nou voor een vreemde auto. In die periode was ik echter nog sterk gefixeerd op rollend materieel uit de Tweede Wereldoorlog. Ik wist niet wat ik met die Sugga aan moest.' Tijden veranderen en naarmate de Limburgse taxibedrijfeigenaar ouder werd, verloor hij het plezier in sleutelen. 'Ik zit nu liever een uur langer in de kroeg dan dat ik als tijdverdrijf onder een auto kruip. Het onderhoud van mijn zakelijke wagenpark vergt al genoeg energie.' Vijfentwintig jaar geleden had hij daar maling aan. Er was in zijn ogen niks mooiers dan er in weer en wind mee bezig zijn. 'Die passie ligt definitief achter me. De nieuwe wagen moest functioneel zijn. Dat ik nu bij een militair voertuig uitgekomen ben, is mooi meegenomen. Hij heeft van beide werelden iets.'

Spare parts

De Sugga, wat 'zeug' in het Zweeds bete-

kent, draagt deze bijnaam met eer. De motorkap lijkt op een snuit en ook de achterkant vertoont enige gelijkenis met dit dier; hoewel de krulstaart ontbreekt. Net als zijn naamgenoot wroet de 915 of TP21, zoals hij in militair jargon heet, graag in modder en sneeuw. 'Hij is gemaakt om dienst te doen bij de grensbewaking, zelfs onder extreme omstandigheden en in bijna ieder terrein.' Het ontwerp van de RAPTGB – radiopersoonsterreinauto – vormt een samensmelting van bij elkaar gesprokkelde onderdelen. Voor de carrosserie stond de Volvo PV 38 centraal, in die dagen veel gebruikt als taxi. Het gedegen frame en de zware assen vertonen overeenkomsten met de Dodge WC 54 uit de jaren veertig. 'De Zweedse ingenieurs hebben een off-road chassis en aandrijving geïntegreerd met een sedan koetswerk. Een creatieve oplossing waar een luxe auto met een zeer solide onderkant uit voortkomt.'

Tussen 1953 en 1958 rolden er 725 exemplaren van de lopende band, waarvan twee prototypen. De meeste voertuigen zijn van het zogeheten 1956 model. Het Zweedse leger stootte pas rond 1985 de laatste TP21's af. Buitenlandse belangstelling voor de Sugga leidde nooit tot exportorders. De neutrale status van het land

speelde daarbij mogelijk een rol. Toch leveren reserveonderdelen geen onoverkomelijke problemen op, alleen zal Naseman daarvoor naar het hoge noorden moeten afreizen. 'Veel spareparts zijn afkomstig van Bosch en General Motors. Daar is altijd nog wat van te krijgen en dan met name in Scandinavië.'

Handgreep

De terreinvaardigheid van het voertuig noemt de Limburger indrukwekkend. Grote wielen zorgen voor ruime speling met de grond. De Sugga beschikt over vierwiel-aandrijving met hoge en lage gearing. Samen met een apart inschakelbare, vacuümgestuurde sper-differentieel op de voor- en achteras – waardoor het vermogen over alle vier wielen constant gelijk verdeeld is – zorgt dit ervoor dat hij bijna nooit vastloopt. 'Al met al een modern voertuig voor jaren vijftig begrippen. De mobiliteit stond duidelijk voorop. De 3,7 liter benzinemotor, met vier versnellingen en een zes cilinder zijklepper, zorgt daarbij voor voldoende kracht.'

Om zijn taak als radiowagen te vervullen, beschikt het Zweedse product over een sterke Bosch 12-Volt, 600 Watt LJ/GQL dynamo. Twee in een verwarmde bak geplaatste seriegekoppelde 6-volts accu's

e jongens'

zorgen voor de noodzakelijke stroom. 'Beide zijn vervangen door één 12-volts exemplaar, want meer heb ik niet nodig.' Ook de verbindingapparatuur heeft in het verleden al het veld geruimd. De tafel waar die installatie op hoort en een deel van de schakelaars bleven gespaard. Twee van de drie antennevoetjes bevinden zich nog rondom het ontsnappingsluik in het dak. 'Ik ben op zoek naar dat missende stuk, maar die communicatiesystemen en antennesprietten laat ik achterwege. Je doet er helemaal niks mee en het kost me handen vol geld, tijd en energie.'

Die wijze les leerde hij met zijn, inmiddels verkochte, Studebaker M29 Weasel uit 1944. Dit volledig met radio's opge vulde rupsvoertuig eiste op alle fronten veel van hem. Die inspanningen troost Naseman zich voor het naoorlogse voertuig niet. Een belangrijke voorwaarde om de Sugga te kopen, bleek de staat waarin de wagen verkeerde. 'Hij moest voor tenminste 98 procent intact zijn, want anders was ik er niet aan begonnen. Instappen en wegrijden was het motto. Het gaat bij mij nu enkel om het genieten.' Op eerder genoemde punten en een missende handgreep na voldoet de wagen aan de gestelde eisen. 'Zelfs de oorspronkelijke oorlogs- en binnenverlichting werken nog.'

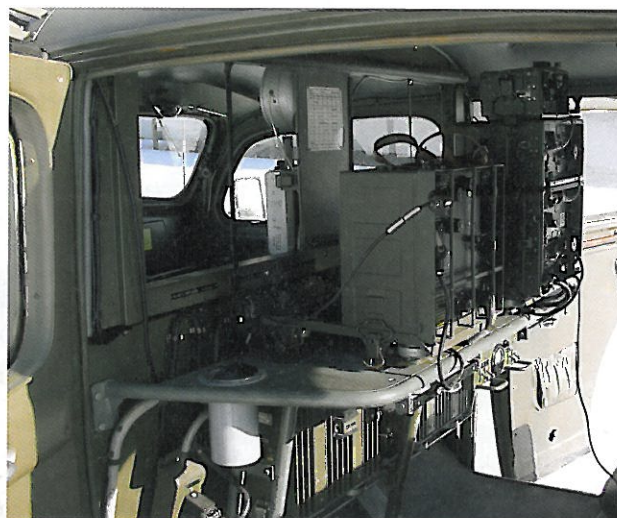
De MT 920 met box en transformator.

Handboeken

De Noor Morten Synsteliën uit Sundvollen, vijftig kilometer ten westen van Oslo, neemt daar geen genoegen mee. Hij kocht zijn TP21 zo'n vier jaar geleden en bracht hem zover als mogelijk in originele staat terug. 'Er zaten geen communicatiemiddelen meer in en veel bijbehorende attributen ontbraken. Alleen de MT920 - een radioset om de informatieve uitzendingen van de luchtmacht over bijvoorbeeld de mogelijke vijanden te volgen - was bewaard gebleven.' Na twee jaar van bloed, zweet en tranen was zijn voertuig klaar. Synsteliën gebruikt de geïnstalleerde verbindingapparatuur daadwerkelijk tijdens speciale meetings. 'Ik ben een radioamateur - LA9PLA - en heb die oudgediende RA120 en RA200 in ere hersteld.' Het vinden van spare-parts noemt de Noor het grootste probleem, aangezien Volvo er maar een beperkt aantal bouwde. Toch prijst hij zich gelukkig met een honderd procent complete set radio reserveonderdelen. 'Van dit 450 kilogram zware pakket zijn er slechts veertig gemaakt. Als nadeel kleeft hieraan dat ik er niets van gebruiken kan, omdat ik hem absoluut onaangeroerd laat. Het is de enige nog resterende in zijn soort, vandaar.' Synsteliën beschikt bovendien over zo goed als alle Sugga radiohandboeken die het Zweedse leger door de jaren heen gebruikte. Net als de noodzakelijke buizen blijken die naslagwerken zeldzaam. 'Met die verzamelde manuals verschaft ik andere bezitters waar nodig informatie. Ik tracht te eveneens aan spare-parts te helpen. Het is mijn streven om de weinige nog bestaande, originele voertuigen, zolang als mogelijk, "operationeel" te houden.'

Veiligheidsgordels

Vele kilometers zuidelijker doet Naseman op zijn eigen manier een duit in het zakje, zij het vanuit een geheel ander oogpunt. Zo noemt hij de rijkeigenschappen van zijn RAPTGB

Complete radiotafel met links de RA120 en rechts de RA200. Onder de tafels twee transformators. Voor de verbindingapparatuur de MT920 met box. Om de aanwezigheid niet te verraden, kan een blinding tussen de compartimenten naar beneden getrokken worden.

In de Sugga gebruikte radio's:						
Naam	Periode	Frequentie MHz	Band	Watt	Bereik in km	Navo naam
RA100	1953- ?	40 - 48	FM	0,3	?	SCR-300/BC-1000
RA105	1953-?	38 - 55	FM	0,8	Tot 10	A N / P R C - 1 0 A
RA120	1953-1984	34,11 - 41,69	FM	0,3 and 3	Tot 13	-
RA121	1957-1984	39,6 - 48,0	FM	3	Tot 10	-
RA121B	1954-1984	39,6 - 48,0	FM	0,3 and 3	Tot 10	-
RA122	1954-1984	47,0 - 57,0	FM	0,3 and 3	Tot 12	-
RA200	1958-1984	2 - 8	CW/AM	0,5 and 8	CW tot 70 AM tot 50	-
RA400	1953-1966	27,36 - 30,06	FM	Tot 20	?	-
RA422	1965-1984	30,00-75,95	FM	1-3 en 40	Tot 30	RT-524
RA500	1953-1966	27,0 - 38,9	AM	2 en 30-35	?	TX:BC-924;RX:BC-923.
25 W B1 m/39 C	1953-1966	RX: 1,3 - 6,1 TX: 2,5 - 5,0	CW/AM	Tot 24	?	-
MT920	1953-1984	0,570-1,6 170-430 kHz	AM	Alleen ontvanger	?	-

915, nummer 708 uit de reeks, goed. Door alle aanwezige mechanische snuffes blijkt de auto in het terrein niet te stoppen. 'Ondanks de verfijnde techniek is het voertuig oerdegelijk, onverslijtbaar en functioneel. Hij kan tegen een stootje. Van een Volvo mag je eigenlijk niks anders verwachten.'

VHF FM transceiver type RA120

De RA120 is ontwikkeld in de jaren vijftig. Hij was ontworpen voor korte afstand communicatie. Het systeem is in een auto of als draagset te gebruiken. De RA120, RA121B en RA122 zijn grotendeels gelijk, alleen de gebruikte frequentie verschilt.

- Frequency range 34.2-41.6 MHz.
- Output 0.7W (Low) and 3W (High)
- Modulation FM R/T.
- Canal step 100kHz, 75 canals.
- Battery 7.2V NiFE.
- Distance with a normal antenna about ca 13 km.
- Use 4x 3A4 tubes in RF power amplifier
- Can be used to a repeater in combination with a second station

HF RA 200

De RA200 is een HF set ontworpen in de late vijftiger jaren. Hij werd in het Zweedse leger gebruikt voor korte en middellange R/T and CW verbindingen. Een met pedalen uitgeruste generator maakt onderdeel uit van een compleet station. Deze moest stroom leveren voor de zender of de 7.2 Volt accu opladen.

- Frequency coverage 2-8 MHz.
- RF output approximately 0.5W (LP) and 8W (HP)
- AM R/T and CW
- Separate transmitter and receiver
- Powered by 7.2V NiCad battery
- Transistorised HT inverter
- Miniature battery type valves.
- Transmitter RF output valve QQC404/15
- Pedal generator must be used when using high power transmitting
- Separate aerial tuning unit allows use of a multitude of aerials ranging from 4ft rod to dipole

Met een gewicht van drie ton gedraagt de Scandinavische krachtpatser zich off-road meer als een vrachtwagen dan een jeep. Door het ontbreken van stuurbechrachting moet de chauffeur echt aan de slag. 'Laat je niet verrassen door zijn luxe karakter. Geen gesynchroniseerde versnellingsbak; terugschakelen, dubbel koppelen met tussengas en rijden maar.' Dit oude, ruige werk ligt Naseman na aan het hart. 'Bij de heden-daagse trucks gaat bijna alles vanzelf, bij deze klassieker kun je dat absoluut vergeten.'

Iedereen kan evenwel met dit voertuig uit de voeten, wat een groot voordeel blijkt. Een gewoon rijbewijs volstaat, waar voor zijn GMC die vlieger niet op gaat. 'Een flinke vrouw kan ook in redelijk comfort met de Sugga op pad. De leren stoelen zitten best, de wagen blijkt goed te verwarmen en alle raampjes kunnen open, inclusief de voorruit.'

Veiligheidsgordels waren tot begin jaren zeventig geen verplichting en ontbreken in de wagen. Niet dat de afwezigheid daarvan veel gevaren oplevert en plaatsing vormt zodoende geen optie, benadrukt de hobbyist. 'Hij gaat niet harder dan negentig kilometer per uur. De rit op 16 januari van Badhoevedorp, waar de verkoper woont, naar Houthem was dus een hele beleving. Slechts in bijzondere gevallen als deze ga ik er de snelweg mee op. Voor de rest zijn het puur recreatieve uitstapjes.'

Woordenboek

Mocht Naseman een dagtrip naar de Ardennen maken dan kunnen er twee rijwielers mee. Achterop de TP21 bevindt zich naast jerrycans en een stootbeugel een rek voor de stalen rossen. Volgens overlevering was dit één van de twee straffen voor de Zweedse militairen, vertelt Nase-

De aanpassingseenheid voor de RA200 antenne, RA200 aerial unit, de RA200 box en een handmicrofoon.

man: 'Fietsen en het verbod om de houten blokken onder hun kistjes, waarmee ze als soort van ski over de sneeuw gleden, als brandhout te gebruiken. De soldaten moesten zich maar warm inpakken, ondanks dat het soms 's nachts min vijftientig graden werd'.

Zulke omstandigheden zal hij met zijn optimizer hoogstwaarschijnlijk niet meemaken. De door de vorige eigenaar geplaatste elektrische lier zit er daarom voor spek en bonen op. 'De kans dat ik me ooit los dien te trekken uit de modder of in een bos is nihil. Het blijft bij toertochties.' Mogelijk maakt de auto wel in Normandië zijn opwachting, waar in juni dit jaar de zestigste D-Day herdenking plaatsvindt, blikte de taxibedrijfeigenaar vooruit. Deze reis vormt voor de GMC 'Tool Set' uit 1943 het slotstuk. 'Ik gebruik hem louter nog als camper voor korte uitstapjes naar de Ardennen. Het Tweede Wereldoorlog gebeuren komt op een steeds lager pitje te staan. De RAPTGB 915 vult dat gat op.'

Om zijn radiowagen in goede staat te houden, blijft onderhoud cruciaal. Voor hij het meegeleverde handboek en het instrumentarium begrijpt, moet Naseman eerst de Zweedse taal onder de knie krijgen. Zijn buurman, een vervent Saab liefhebber, wist hem alvast te vertellen dat bil auto betekent. Met een beetje fantasie en de plaatjes in het naslagwerk komt de Limburger een heel eind. Hij heeft geen woordenboek nodig om nu al tot de volgende conclusie te komen. 'De Sugga is een gewone, maar toch unieke radiowagen: speelgoed voor grote jongens, niets meer en niets minder.'

Met speciale dank aan Morten Synsteliën voor zijn foto's en informatie.

De verbindingapparatuur ontbreekt in Nasemans voertuig.